

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 9/2012 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om Konkurrens- och konsumentverket samt till vissa lagar som har samband med den

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 21 september 2012 regeringens proposition med förslag till lag om Konkurrens- och konsumentverket samt till vissa lagar som har samband med den (RP 108/2012 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- avdelningschef, överdirektör Raimo Luoma, arbets- och näringsministeriet

- lagstiftningsdirektör Antti T. Leinonen, justitieministeriet
- överdirektör Timo Mattila, Konkurrensverket
- överdirektör Päivi Hentunen, Konsumentverket
- expert Niina Harjunheimo, Finlands Näringsliv rf
- generalsekreterare Juha Beurling, Konsumentförbundet
- chef för lagstiftningsärenden Janne Makkula, Företagarna i Finland rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår en lag om Konkurrens- och konsumentverket. Lagen ersätter de gällande lagarna om konkurrensverket och Konsumentverket. Propositionens huvudsakliga syfte är att ge konkurrens- och konsumentfrågorna större tyngd och genomslag i samhället och att effektivisera förvaltningen. Det gemensamma målet för konkurrens- och konsumentpolitiken är en sund och väl fungerande marknad där företag och andra verksamhetsutövare agerar på ett ansvarsfullt sätt och också tar hänsyn till konsumenters intressen. I propositionen föreslås dessutom ändringar i de lagar som innehåller bestämmelser om Konkurrensverkets och Konsumentver-

kets uppgifter. I detta avseende är propositionen till sina centrala delar lagstiftningsteknisk, vilket innebär att de nuvarande namnen Konkurrensverket och Konsumentverket ändras till Konkurrens- och konsumentverket. Myndigheternas lagstadgade uppgifter ändras inte.

Konkurrens- och konsumentverket föreslås bli inrättat så att uppgifterna för och personalen vid de verk som ska dras in överförs till det nya verket vid den tidpunkt då deras verksamhet upphör.

Den överdirektör vid Konkurrens- och konsumentverket som är chef för ansvarsområdet för konsumentfrågor ska vara konsumentombuds-

man. Konsumentombudsmannens lagstadgade uppgifter och behörighet ändras inte.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2013 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2013.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Allmänna synpunkter. Med hänvisning till propositionsmotiven och annan utredning tillstyrker utskottet lagförslaget, men med följande kommentarer.

De två ämbetsverken som nu ska sammanslås opererar inom ett politikområde där den gemensamma nämnaren är en fungerande marknad. Konkurrenspolitikens mål är en fungerande konkurrens och marknad som ger konsumenten möjlighet att välja bland ett större sortiment produkter eller tjänster till konkurrenskraftiga priser. Konsumentpolitiska åtgärder stärker för sin del konsumenternas förtroende för marknaden genom att eliminera faktorer som hotar en sund konkurrens.

De allt strängare kraven på statsfinanserna har satt press på att se över förvaltningen och kritiskt titta på de existerande strukturerna. Även om profilen på de ärenden som handhas vid respektive ämbetsverk talar för självständiga verk, är det viktigt att acceptera realiteterna i den offentliga ekonomin, även då beslut fattas om ämbetsverksstrukturen. I och för sig är ett ämbetsverks självständighet godtagbar, men den förlorar sin betydelse om den allt snålare finansieringen leder till att det finns allt mindre pengar för det egentliga expertarbetet när en oproportionellt stor bit går åt till att upprätthålla de administrativa strukturerna. Ett stort ämbetsverk tål bättre det ekonomiska klimatet än två små.

Substans. Det sammanslagna ämbetsverket kan i sina ställningstaganden anlägga ett bredare och mer sammanhållet perspektiv på de konkurrens- och konsumentpolitiska aspekterna. Ingående marknadsanalyser gör det avsevärt lättare att på förhand göra en så korrekt bedömning som möj-

ligt av regleringens effekter. Det nya ämbetsverket kan starkt bidra till en allsidig analys av ekonomiska fenomen och medverka kraftfullt i samhällsdebatten utifrån det konsumentpolitiska programmet och programmet för främjande av sund konkurrens. Då kan också diskussionen mellan ministerierna lyftas upp på ett mer strategiskt plan. Nackdelarna med konkurrens, t.ex. aggressiv priskonkurrens på bekostnad av kvalitet, upptäcks lättare genom samarbete. De konkurrenspolitiska instrumenten förslår inte heller alltid till att skapa konkurrens utan det kan behövas exempelvis upplysningskampanjer riktade till konsumenterna. En ytterligare anledning till att konkurrens- och konsumentpolitiken behöver samordnas är att om man avhjälpes en marknadsstörning tenderar det att stärka en annan.

Förvaltning. Förvaltningsuppgifterna med hit hörande resurstilldelning vid det nya ämbetsverket kan organiseras så att det inte behövs lika mycket personal som vid två separata verk. Särskilt inom it-förvaltningen torde avsevärda effektivitetsfördelar kunna vinnas och också i fråga om informationen torde synergi och effektivitet kunna uppnås. De samlade resurserna förbättrar kontaktmöjligheterna och serviceförmågan, vilket accentueras inte minst i speciella situationer. Inom större block är skötseln av uppgifter mindre sårbar än i mindre, separata enheter. Dessutom kan pressen på att se över förvaltningen hanteras effektivare inom ett stort ämbetsverk; lokalerna och expeditionsservicen kan utnyttjas rationellare än inom en liten enhet. Det är också lättare i en större enhet att ändra på personalens uppgiftsbeskrivningar så att de motsvarar det expertbehov som råder vid respektive tidpunkt. De möjligheter och ramar som persona-

lens åldersstruktur medger ska beaktas i omorganiseringen.

Konsumentombudsmannens ställning. Den aktuella propositionen handlar om en strukturell förvaltningsreform som inte rubbar ämbetsverkens ansvarsområden eller befogenheter och därmed inte heller konsumentombudsmannens ställning. Utskottet menar att det är viktigt att konsumentombudsmannens roll hålls isär från generaldirektörsuppdraget.

Sakkunnigutfrågningen avslöjade en oro bland intressenterna för konsumentombudsmannens oberoende i den nya organisationen. Utskottet anser att bestämmelserna i lagen om det nya ämbetsverket, särskilt de om begränsningen i vilka ärenden generaldirektören får ta till behandling och om konsumentombudsmannens uppgifter, är så formulerade att de inte försämrar konsumentombudsmannens ställning. Utskottet ser inte heller något problem i konsumentombudsmannens möjligheter att i realiteten utföra sina uppgifter trots att resursallokeringen överförs på generaldirektören. Fördelningen av tjänster mellan de olika verksamheterna hör formellt till generaldirektörens befogenheter, men

resursanvändningen dikteras som nu av arbets- och näringsministeriets koncernstrategi och ämbetsverkets resultatkontrakt.

Avslutningsvis. Frågor som ofta dyker upp när en sammanslagning av ämbetsverk diskuteras är skillnader och likheter i rutiner och vilka påverkansinstrument som står till förfogande. Därför har man på statsrådet inlett beredningen av en proposition som är avsedd att öka konsumentombudsmannens instrumentarsenal. Den proposition som nu behandlas innehåller uteslutande förslag till ändringar som påverkar förvaltningsstrukturen och har aldrig varit avsedd att substansmässigt reglera myndigheternas verksamhet. Utskottet understryker att också substansbestämmelserna behöver ses över på det nya ämbetsverket.

Ekonomiutskottet förutsätter att statsrådet före utgången av 2014 utreder om syftet med sammanslagningen av ämbetsverken nåtts.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 23 oktober 2012

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Mauri Pekkarinen /cent
vordf. Marjo Matikainen-Kallström /saml
medl. Lars Erik Gästgivars /sv
Teuvo Hakkarainen /saf
James Hirvisaari /saf
Harri Jaskari /saml
Johanna Karimäki /gröna

Miapetra Kumpula-Natri /sd
Jukka Kärnä /sd
Jari Myllykoski /vänst
Sirpa Paatero /sd
Arto Pirttilahti /cent
Kaj Turunen /saf.

Sekreterare var

utskottsråd Teija Miller.